

Tartuffe neboli Podvodník (1664)

klasicistní veršovaná satirická komedie o 5 dějstvích, politická hra (odraz absolutismu ve Francii za nezletilého Ludvíka XIV., vzpoura šlechty).

Do přízně zámožného měšťana Orgona se vetřel Tartuffe (Svatoušek); Orgonova rodina s nelibostí pozoruje, jak ovlivňuje Orgonovo jednání ve svůj prospěch; nakonec je odhalen a spravedlivě potrestán; autorův útok na pokrytectví, kritiku církve

1. dějství

KLEANTES (*bratr Orgonovy ženy Elmíry*)

Ne, tak nám pro nic dát! Ach, ubohá ta žena!
Je tím svým Tartuffem už řádně opředena.

DORINA (*služka v rodině Orgonově*)

To všechno není nic. Což teprv její syn!
Ten upad' nadobro do jeho pavučin.
Za zmatků v království slul jako moudrá hlava
a bil se za prince a jeho svatá práva.
Co je však osedlán tím lumpem Tartuffem,
je jako pitomý a vidí se jen v něm.
Zve jej svým bratříčkem a má ho radši věru
než matku, manželku či syna nebo dceru.
Se svými starostmi se sdílí jenom s ním,
a má ho za zrádce před každým konáním.
Objímá šibala a chová ho jak v plence
a visí na něm víc než možno na milence.
U stolu, při jídle, ho chce mít na čele,
je šťasten, když se cpe za všechny přátele,
sám poděluje ho vždy největšími díly,
a když pak krkne, dí: „I pozdrav Bůh, můj milý!“
Ten taškář zkrátka je teď jeho miláček.

Cituje nábožně, co kdy kde o kom řek',
nejmenší jeho čin má za div z boží vůle,
a vše, co prohodí, je pro něj orákule.
On svoji kavku zná a hodlá z toho týť.
Ví, jak svým pozlátkem ho pěkně oslnit,
nabývá, pokrytec, čím dále více pudy
a tepe celý dům pro jeho „těžké bludy“.
Teď nám chce dokonce číst svoje levity
i jeho pacholek, po pánu podšitý.
Přichází za námi a divoce nás káře
pro naše lícidlo a mušku prostřed tváře.
Onehdy našel nám v modlitbách kapesník:
roztrhal nám ho d'as a spustil strašný křik,
že prý jsme spojili v své hříšné nedbalosti
d'áblový ozdoby, jak říkal, se svatostí!

Výstup 4

Kleantes, Dorina, Orgon

ORGON

Á, dobrý den! Tak už jsem, švagře, zpět!

97

KLEANTES

Chci jít, a vtom vás zřím se šťastně navracet.
Na našem venkově teď dvakrát pěkně není.

ORGON

Dorino!
(*Ke Kleantovi*) Odpusťte! Maličké poshovění!
Chci, dovolíte-li, střást z duše darmý strach
a informovat se o zdejších novinkách.
(*K Dorině*)

Jak prošly ty dva dni? Máš pro mne dobré zprávy?
Nuž, co jste dělali? Jsou v domě všichni zdraví?

DORINA

U paní včera byl strach z vážné nemoci.
Trpěla horečkou až dlouho do noci.

ORGON

A Tartuffe?

DORINA

Ale ten? Ten se má znamenitě.
Je tlustý, kulatý a červený jak dítě.

ORGON

Ubožák!

DORINA

Navečer jí bylo velmi zle.
Nechtěla, nešťastná, nic slyšet o jídle
a stěžovala si na silnou bolest hlavy.

ORGON

A Tartuffe?

DORINA

Ale ten? Byl jako vždycky zdravý.
K večeri zbožně sprásk' dva páry tučných sluk
a půlku selete, že potom málem puk'.

ORGON

Ubožák!

Přeložil S. Kadlec